NGÀY THỨ BA 19 AOUT 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 2574

BANG

	Một năm	Sáu tháng	Ba tháng	Một tháng
Người đem đến nhà	6 $ 00	3 $ 00	1 $ 50	0 $ 60
Gửi tại sở báo	6 $ 00	3 $ 00	1 $ 75	0 $ 60
Báo tây và Tàu	8 $ 00	4 $ 00	2 $ 00	0 $ 70
Nước ta và các xứ Pháp và các thuộc địa Pháp	8 $ 00	4 $ 00	2 $ 00	0 $ 70
Ngoại quốc	12 $ 00	6 $ 00	3 $ 00	1 $ 00

Các báng xa . . . . 8 $ 00 — 4 $ 00 — 2 $ 00 — 0 $ 70
Các ông sở . . . . 8 $ 00 — 4 $ 00 — 2 $ 00 — 0 $ 70
Sáu tháng . . 3 $ 00 — 5 $ 00 — 2 $ 00 — 2 $ 00 — 3 $ 00 — 6 $ 00
Ba tháng . . 1 $ 50 — 1 $ 75 — 1 $ 00 — 1 $ 00 — 1 $ 75 — 3 $ 00
Một tháng . . 0 $ 60 — 0 $ 60 — 0 $ 50 — 0 $ 50 — 0 $ 60 — 1 $ 00

Les abonnements partent du 1er ou du 16 de chaque mois

Toutes les lettres doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Directeur : P. H. SCHNEITER
Rédacteur en chef : NGUYỄN VĂN VĨNH
Rédacteur-gérant : PHẠM HỮU LỢI
Administrateur-délégué : NGUYỄN VĂN TẠO

Adresse télégraphique : TRUNGBACTANVAN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.
Une seule insertion. . . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 4e page. . . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. . . . 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Ngày giỗ cụ Tiên-Điền

Mới đây, ban Văn-học hội Khai trí tiến-đức định đến ngày mồng mười tháng tám ta sẽ làm lễ kỷ-niệm cụ Tiên-Điền Nguyễn-Du tại nhà công-quán hội. Lễ kỷ-niệm đó cũng là noi theo dưỡng nhân-nghĩa của nước Pháp, kỷ-niệm các bậc danh-nhân. Việc đó thật là một việc rất hay mà hội Khai-trí tổ chức thì rất là xứng-đáng. quốc-dân ta nên hết sức tán-thành.

Xét ra, một dân-tộc hiếu văn-học, trọng tư-cường mà không mưu, trải bao phen vật đổi sao dời, thời cơ khác mà trí chẳng sờn, tưởng cũng là hiếm có vậy. Xưa ta trọng Hán-văn, nay ta tôn Tây-học, sự tôn-trọng đó chẳng qua là vị kế sinh tồn, chứ vì tất đã mấy người có cái chủ định học để thâu thái cái văn-minh của Đông-Á Tây-Âu mà bổ khuyết cho nền tiếu hóa nước nhà. Không có nước nào những hồ đường nhân-nghĩa mà được thích-trọng bao giờ, mà chính cái văn-minh của đời phương Âu Á được rực rỡ về tinh-thần, về vật-chất cũng bởi trước biết trọng đường nhân nghĩa đó. Về phương-diện nước mình, về đường nhân nghĩa nói rằng khinh cũng không phải, mà nói rằng trọng cũng không nên ; nói rằng khinh thì sao gọi là một nước có văn-hiến được, mà nói rằng trọng thì sao không có về thịnh vượng; về đối phương vật-chất với tinh thần tựa hồ như chỉ lơ-lửng giữa chừng. Thầy Mạnh-tử đã có câu nói rằng : « Chưa có kẻ nhân nào thờ cha lòng hiếu thảo, mà cũng chưa có người nghĩa nào trẻ nải việc quân vương ». Nếu quân không tận trung, thần không tri hiếu thì các bậc danh-nhân còn biết dâu mà sùng phụng nữa. Hay là cái tinh tây nước mình kém nhẹ, không đáng tôn trọng chăng ? Không, ta chỉ tôn trọng những vì thần nào biết tức là trị bệnh, tiếp lộc thăng tài thôi, bất cứ vì nào, miễn là trông thấy cái lợi trước mắt là thiên-hạ !

Cứ kinh-sách chúa Tích không thờ. Mà đem xôi oản cúng nhờ gốc đề.

Chúa Tích của mình mình không thờ, đi thờ gốc đa, mà gốc đa lấy lại cũng phải nhờ, dù rườm rà thật, xanh tốt thật, nhưng có phải của mình đâu !

Đã không là của nước nhà,
Dù ta có cắm cũng ra vô tình.

Nước ngoài phỉnh ta mà tặng cho ta là một nước có văn-hiến, ta cũng tự-phụ là văn-hiến chi bang, không biết cái văn-hiến ấy chưa chắc đã là của ta cả, không khỏi để cho người cười là mỗ chạ chẳng khóc, khóc đồng mỗ, há chẳng thẹn lắm sao ? Mà xét ra thì thật thật : Kia gã nông-phu lội-bùi lễ cụ Thần-nông trước khi xuống đồng, nọ anh thợ mộc lom khom khấn dông Hoàng-đế rồi lên cắt nóc, kia miếu Văn-xương, nọ đền Trấn-vũ, nói tóm lại thì nghề gì cũng lấy ông thánh Tàu làm chủ, thậm chí đến bọn ca-nhi kỹ nữ cũng vo quàng vo xiên được ông Lã Đồng-Tân, ông Đông-phương-Sóc làm thánh-tổ. Bọn đó vô tri vô-trách đã đành, chẳng lẽ làng « nôm » ta cũng thế.

Trong buổi quốc-văn ngẫu-phát này thử ngồi mà nghĩ xem cái kết quả đó tự đâu mà ra, cái văn-chương kia tự đâu mà đến, cái cây xanh kia, cái hoa đẹp nọ, cái quả tươi này, ai là người đã ra công vun bón cho ngày nay ta được cái hạnh-phúc hưởng cái bóng mát, cái hương thơm, cái vị ngọt ; ta ăn quả ta nên nhớ kẻ trồng cây, ta uống nước sông ta nên nhớ nguồn cũ, đó là lời của cổ nhân đã thâm-nhiễm trong lòng ta không bao giờ phai lạt được.

Tuy biết ghi ơn nhớ nghĩa là phải, có cao tầm mới ắm nổ, mà xét trong lịch sử nước ta về cổ-kim quốc-văn thì thật là mở mịt lắm. Trừ những lối ngâm phong vịnh nguyệt, chỉ còn thấy những câu tục ngữ ca dao giải-rác trong dân-gian phong-phú là đường nào thì đủ chứng rằng quốc-văn ta có đã lâu đời. Vậy mà không biết ai là người đỗ nền xây móng, ai là người chỉ lối đưa đường, cái công lập ngôn ở nước mình thật là vô-cùng-tận. Sử không chép, sách không truyền, văn-học nước mình không có tổ, chỉ đi học nho viết mượn mà cũng tự phụ là một nước có văn-hiến ở cõi Á-đông này thì cũng lạ thật !

Song, cái nguyên-nhân đó cũng chẳng là gì, người mình xưa nay vẫn có tính khinh bạt của nhà không thiêng, mà hễ cái chủ nghĩa sinh-tồn cũng có. Cái nhãn-tuyến của người mình đợi bấy giờ chỉ trông thấy ông Tàu mà thôi, cho Tàu là toàn-trí toàn-năng độc-nhất vô-nhị, là Trung-quốc, là Thiên-triều. Cái hình-hài tuy còn là người Nam-Việt, nhưng cái tư-tưởng, cái tinh-thần bẩm như tiêu-diệt hết, chỉ ngày ngó dở mắn dở mường mà thiệt mai trong cuộc khoa-danh, phong mạc cho đủ lề-lối để mong cho nên ông Cống ông Nghè, ruột thì bỏ ra, da thì nêm vào, việc nhà thì nhác, việc cho bản thì siêng, bảo vạn sự xuất ư nho, cho nôm na là cha mách quê, nào biết đâu là đem thuốc bỏ thay cơm là trái lẽ sinh-tồn.

Thế mà họ phỉnh rằng nhại-nhẽo sĩ-khí lại thêm sa, khiến cho quốc-văn ta kì cùng thế p ất-xiển ra được, hoặc toàn mới này nở ở nơi đồng rộng hang sâu một vài khóm hoa thơm cỏ lạ, nhưng ai là người biết vun-trồng tưới-tắm mà chẳng cần-cọc, mà chẳng tôi-tan đi; lại thêm cái lòng hiềm-độc của người Tàu là mưu hãm-hại ta trong vòng nô-lệ, dân-sự thì lầm than, quan-trường thì ủy-mị. Ta có biết đến nông nỗi ấy thì ta không những không nên trách mà ta lại nên thương cái tài lỗi-lạc của tiền-nhân gặp phải buổi bạc-tình. . . Những người thượng-lưu trí-thức bắt lấy quốc-văn làm trọng, làm quan-hệ cho vận-mệnh quốc-dân ta sau này thì có thể gọi là người đã tỉnh mộng. Đã tỉnh mộng tất biết ơn những người đã có công với quốc-văn trong buổi nửa đêm gà gáy. Cái khu-vực hương-hỏa của các ngài để lại cho quốc-dân ta tức là cái then chốt sự tiến-hóa của nền văn-học nước ta vậy.

Quốc-văn ta đã không có tổ thì ta tôn-trọng người có công vậy, mà người có công to với quốc-văn tức là cụ Tiên-Điền Nguyễn-Du, mà của hương-hỏa lớn nhất tức là quyển Kim-Vân-Kiều đó. Xét trong đó có ba cái « bất-hủ » là lập-đức, lập-công và lập-ngôn, mà theo như các nước Âu Mỹ ngày nay thì lập-ngôn lại đứng đầu : vì đem văn-chương cụ Tiên-Điền mà sánh với văn-chương kiệt-tác của các nước tưởng cũng không kém gì. Các bậc đế-vương giỏi làm nên công-nghiệp oanh-oanh liệt-liệt là chỉ có ơn với đời ấy mà không có ơn với đời khác, người ta có thể quên đi được, chứ như các nhà văn-sĩ đã có công lập-ngôn thì thật là một cái kế trường-sinh bất tử ở đời vậy.

Vậy thì cái bán-đảo Đông-dương này, còn có người Việt-Nam ở, người Việt-Nam còn biết nói tiếng Việt-Nam, thì truyện Kiều còn có người đọc, truyện Kiều còn có người đọc cái linh-hồn cụ Nguyễn-Du còn phảng phất trong sông núi nước Việt-Nam này.

Xem trong truyện Kiều, có một đoạn mà ký-giả xưa nay vẫn ám-nhận là một cái « chúc-thư » của cụ Tiên-Điền gởi trong của hương-hỏa mươn đời là đoạn Kiều nặng tình với Kim-Trọng dặn em thay lời, xin trích ra vài câu sau này để chư tôn cùng xét-nghiệm :

. . . . . .

Ngày xuân em hãy còn dài,
Xót tình máu-mủ thay lời nước non.
Chị dù thịt nát xương mòn,
Ngậm cười chín suối hãy còn thơm lây.
Chiếc thoa với bức tờ mây,
Duyên này thì giữ vật này của chung.
Dù em nên vợ nên chồng,
Xót người mệnh-bạc ắt lòng chẳng phai.
Mất người còn chút của tin,
Phiếm đau với mảnh hương nguyền
Mai sau dù có bao giờ,
Đốt lò hương ấy so tơ phỉm này.
Trông ra ngọn cỏ lá cây,
Thấy hiu-hiu gió thì hay chị về.
Hồn còn mang nặng lời thề,

. . . . . .

Trong đoạn đó, cụ Tiên-điền biểu-lộ ra cái khí vị thâm-trầm mà thiết-tha sự thế, nên câu tuyệt-diệu ngụ trong tình-tình.

Nghĩa sâu của cụ Nguyễn với nước Việt-Nam, tình nặng của nàng Kiều cùng chung Kim-trọng, bên tình bên nghĩa nhắc cân thăng-bằng. Nàng Kiều phó thác chữ tình cho em Vân ; cụ Nguyễn ủy-gửi chữ nghĩa cho dân Việt, thật là kẻ-sơn cả đời đáng, ký-giả xin lạm phép biện-luận ra lời cụ Nguyễn như sau này :

« . . . . Nước non này các em còn gặp lắm điều hay, cái vận-hội nước nhà các em nên vì tiền hối, vì anh mà làm cho được vẻ-vang tối-đẹp, dù anh ở dưới suối vàng có thật rát xương mòn cũng được nhờ chút hương thơm hiềm thấm. Các em có nghe lời anh thì nên nhận lấy chút chân-thành này để gọi là một chút kỷ-vật muôn đời. . . . . .

Các em cũng chẳng nỡ nào quên anh là người vô duyên với non nước có cây, anh dù thiệt-mệnh nhưng còn chút của tin này để lại thì hồn anh lúc nào cũng lẩn quất trong sông núi nước Việt-Nam này. Khi các em có nhớ đến anh thì nên đốt một lò hương thơm, ngâm câu bạc-mệnh, trông lên ngọn cỏ lá cây, các em thấy hiu-hiu gió thì tức là hồn anh về đó. Anh không thể dứt được nghĩa giang-sơn, vì anh đã nặng lời thề, thế rằng sẽ gắng hết sức bình-sinh mà làm cho nước nhà được mọi phần viên-mãn, chẳng may phận mỏng cánh chuồn, khuôn xanh không thể vuông tròn cho được mà hồn đã xa chơi chín suối. Non sông này chưa được như lời anh nguyện thì khối tình anh không bao giờ tan được, mà khối tình của anh tan được cũng là nhờ các em gia tay đắp p á cho anh được mát-mẻ chốn gò-đài, không những anh, lại còn da số tiền nhân... »

Cứ như sự quan-niệm hẹp-hòi của ký-giả trong đoạn ấy thì tâm-thuật cụ Nguyễn-Du là thế, về phần quốc-dân tại phỏng còn phải phân-vân chi nữa :

Đã lòng dạy đến dạy thì phải vâng.

Ta yên vâng lời dạy thì ta nên quả quyết, nên thành-thực, nên hết sức tận-tụy mà làm được như lời, chứ không thể vâng suông được. a vâng lời thì trước hết ta nên làm thế nào ? Ta nên theo đường nhân-nghĩa. Phàm nước nào văn-minh là bởi biết trọng đường nhân nghĩa mà được rực-rỡ, quốc-dân ai là người đã chiếm được phần trong ba cái bất-hủ như đã nói ở trên, thấy đều có bia đá tượng đồng, nhân-dân trong nước ai nấy đều sùng-phụng như một vị thần-minh, như nước Pháp lập ra đền *Panthéon* để thờ-phụng các bậc danh-nhân, mới là biểu dương được cái tinh-túy của giang-sơn đã chung-đúc nên những bậc vĩ nhân đó, ta là làm gương cho bọn tân-tiến sau này, thực là sự khuyến-khích cao thượng lắm, ta tuy mấy nghìn năm trọng ở văn học, nhưng cách đối đãi các nhà văn-học còn kém lắm.

Nay nhân gặp buổi văn-minh Đông Tây tiếp xúc, ta theo được chân-lý là đề ba hay, đường đạo-đức của ta có lẽ ai thêm phong phú. Cuộc kỷ-niệm nay hội Khai trí theo mục-đích hội mà kỷ-lối-xưởng lên, không phải riêng của hội mà chính là chung cả quốc-dân ta. Phàm làm người trong nước phải đem tấm lòng tri-ái mà ươm cho lối nghĩa đường nhân mới phải là bổn-phận của nam-nhi. Lễ kỷ-niệm này cũng là một sự bổ-khuyết cho nền tiến-hóa nước nhà, mà lại là cái mục-đích duy-trì cho quốc túy. Người Pháp bấy lâu nay đem nhân-nghĩa vượt trường dương tới cõi Việt-nam này là cốt để cho ta thấy mà nay thấy ta theo được thật cũng vui lòng là đã đạt được cái mục-đích tối cao, trọn được cái bổn-phận đi khai-hóa cho dân ta. Nào những nhà văn học trong nước, nào những bậc thương-lưu trí-thức trong nước, nào những ông sinh phất cờ, bay đông trống, thích dùng cần-phan, nên gấp tay đóng trống, nên hết sức phất cờ, nên chớn chặt cảnh phan, nên hết sức hô-hào cho quốc túy nhập vào lòng con em Nam-việt.

Lê-Xuân.

VĂN UYỂN

Tự thuật

Tình xem may đã mấy xuân rồi ?
Biết lấy gì con với tuổi giời !
Ông sấm có thiêng thì sấm rậy !
Cho rồng mây gặp cỏ cây tươi.

Ra chơi vườn hoa hữu cảm

Trước cũng hôm nay cũng chốn này.
Yêu hoa người lại cũng chẳng rời tay,
Mà nay người cũ đã dần tá ?
Kia đóa hoa kia vẫn nụ cười.

Vịnh con cáo

Khéo vênh râu lên với vịt già,
Ăn rồi chửa chắn lại còn tha.
Giống đâu có giống tham tàn thế,
Hay mắn già kia mới cáo ra ?

Bình-lục, Nguyễn xuân-Khải

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 17 Août 1924

Cuộc hội-nghị Londres

Cuộc hội-nghị Londres đã cáo-thành
Ngày 31 août các phái-bộ sẽ ký bản ấn-văn cáo-thành

Việc trú-binh ở hạt sông Rhur

Một năm sau ngày ký bản ấn-văn cáo-thành, nước Pháp sẽ rút quân ở hạt sông Rhur về. Cai trù ra sau quân là ngày 31 août sẽ rút quân về mà thôi.

Việc nước Đức nộp sản vật cho Đồng-minh

Chánh-phủ Đức bảo-lĩnh việc nộp các chất p ẩm cho đến năm 1925.

Nước Pháp với nước Đức

Ngày 9 octobre nước Pháp và nước Đức sẽ bắt đầu điều-đình với nhau một bản giao-ước thương-mại.

Các trái-khoản của Đông-minh

Quan Macdonald nhắc lại rằng cái vấn-đề trái-khoản Đông-minh sẽ giải-quyết theo các tờ chỉ tuyên bố ở Paris ngày 9 juillet.

VÔ-TUYẾN ĐIỆN

Bord-aux, ngày 18 Août 1924

Cuộc hội-nghị Londres

Quan Herriot đã tóm tắt công việc tại cuộc hội nghị lại cho các viên đại biểu báo quan rõ

Chiều hôm nay quan Herriot sẽ trở về Paris Ngày thứ hai các nghị-viện sẽ hội nghị.

Việc thủy-thủ đình công

Việc thủy thủ đình công ở Havre vẫn như trước. Ông xã trưởng khuyên thủy thủ nên trở lại làm việc Bọn thủy-thủ tập sự cũng đình-liệt.

Việc đất Soudan

Ở đất Soudan vẫn rối loạn,

Việc ở hạt Maroc của Tây ban-nha

Tình hình ở Maroc vẫn như cũ, phéo thủ và phi cơ Tây ban Nha bắn vào các đồn bên thủ.

Việc nước Ấn-độ

Tin Rangoon. — Nghe đâu tại nhiều nơi ở Ấn-độ có loạn lạc đôi nơi.

Cavite, ngày 14 Août 1924

Quang-tuyến mãnh liệt

Tin nước Anh. — Bác-sĩ Wall, ở Cao đẳng học đường Sheffield xin chánh-phủ cấp cho một cái bằng phát-minh quảng-tuyến mãnh-liệt. Quang-tuyến ấy có thể làm cho một cái máy phát động đương chạy phải đứng dừng lại có khi làm cho người ta phải ngất bẩn đi. Bác-sĩ nói bác-sĩ không cần dùng đến nhiều động lực, chỉ cần một luồng điện khá mạnh để đột nhiên hãm được sức cử-động hoặc sức sinh hoạt của người ta.

Việc bắt rượu lậu ở Hoa-kỳ

Tin New-York. — Hai chục chiếc điệt ngư-lôi hạm đi trục các tàu bể chở rượu Whisky. Đổi tàu trữ rượu lậu có hai chiếc tàu lớn 3.0 0 cái nhỏ và 200 viện quan võ từng cải. Có lẽ trong 6 hoặc 8 tháng, thì trữ hết bọn buôn rượu lậu.

Cuộc bay vòng thế giới của Hoa-kỳ

in Reykjavik. — Ngày mai nếu giời tốt thì các phi-hành-gia Hoa-kỳ sẽ bay đi Groël.nd. Tàu Richmond đã khởi hành sáng hôm nay. Tàu sẽ đỗ ở chỗ cách bờ bể Islande 270 dặm, để đợi các phi-hành gia. Các tàu Re d và Billingsbay sẽ đỗ gần ở Islande.

THỦY-TAI Ở TRUNG-HOA

Tin Bắc kinh. — Số người bị hại từ 13 đến 14.000 người. Số người bị khốn vì nạn cơ-cận độ 14 triệu. 3.000 người chết trong hạt Trương-gia-khẩu con thì ở tỉnh Hà-nam, là tỉnh bị hại hơn cả các tỉnh khác. Hội-đồng cứu trợ tỉnh ra phải cần đến 2 triệu đồng để cứu trợ cho nhân dân. Có lẽ trích ở thuế thương-chánh được 4 triệu, còn thiếu bao nhiêu thì tăng các thứ thuế lên mà lấy. Ruộng bị lụt có thể cấy để đến mùa đông này thì gặt.

Lại tin Bắc-kinh. — Mưa tạnh nước sông xuống. Các sông ở tỉnh Trực-lệ vẫn cứng, trừ có hai chỗ là hơi lở. Hội-đồng cứu trợ xét ra trong mùa đông này nhiều nơi sẽ khốn vì nạn cơ cận. Chánh-phủ định gửi ngân giá tiền cước chở hàng tiến các nơi bị lụt.

Tin Washington. — Hội Hồng-thập-tự Hoa-kỳ trước định cấp cho nạn-dân Trung-hoa 100.000 dollars, nay định tăng lên gấp đôi

THỦY TAI Ở ĐÀI-LOAN

Tin Tokio. — Bắc bộ đất Đài-loan bị lụt. 73 người chết còn 57 người không có tin tức gì. Ngó: 4.000 nhà bị ngập, 3.000 nhà bị hủy-hoại. Hàng mấy nghìn người không có nhà ở. Trong các quận Taiboku, Grin và Tanhoku, là các nơi bị hại nhiều nhất, số người không có nhà ở tính tới 7.000 người.

MỘT CÁCH RAO HÀNG SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

Người ta kể chuyện một nhà văn-sĩ về thế-kỷ trước đây trước khi xuất-bản một quyển sách đăng trong các báo những bài rao hàng rất nào nhiệt, hẹn đến ngày nọ ngày kia thì sách sẽ xuất-bản. Đến ngày hẹn thiên-hạ hỏi mua thì sách lại chưa in xong. Sau một nhà báo đăng tin rằng báo lấy có cứ một viên phóng-sự đến hỏi chuyện, nhà xuất-bản vỗ đầu vỗ tai mà kêu rằng : Chao ôi ! không biết đôi nào sách mới in xong. Giục thợ in hết sức cũng chẳng ăn thua gì. Bọn thợ xếp chữ cuống xếp lại cứ đọc sách, đọc sách trong lòng bọ cảm-động quá đến nỗi họ khóc cả ngày, nước mắt lúc nào cũng rưa chẳng không thấy gì nữa vì vậy sách in mãi chưa xong. Sách ấy tức là quyển Les Misérables của ông Victor Hugo vậy.

NHẬT BẢN LẠI CÓ ĐỘNG ĐẤT

Tin Tokio. — Ở thành Tokio lại động dất, nhất là ở miền bắc. Nhân dân rất sợ hãi, nhưng tổn hại không bao nhiêu. Một cái nhà đổ ở Chiba, đường điện bão đứt. Lần chuyển động lần nhất là 60 phút.

Ở miền bờ biển Chiba thủy-triều lên cao khác thường, rồi thấy động-đất

Có nên xin phép lập một hội

«Khuyến thiện cứu tế tai nạn » không ?

Trong tờ báo *Trung-Bắc Tân Văn* số 2222 ngày 14 août 1924 có đăng một bài xã-thuyết « Lòng công đức của người minh còn kém thật » và một bài thời-sự « Việc quyên tiền giúp người bị thủy tai rồi mới đi quyên tiền trợ cứu tế chậm-trễ không được biện nghiệm, vậy nghĩ nên xin phép lập một hội-đồng trợ cứu thường-trực, để quyên trước, hoặc lo lắng phương thế nào cho có tiền sẵn, hễ lâm thời thì đi chẩn cấp ngay. Lời bàn luận trong hai bài đã xác đáng không cần phải diễn giải gì nữa thêm rườm.

Bây giờ muốn bổ cứu lại một vài phần tài quốc-dân ta nghĩ có nên làm cách gì hay là cứ bàn mãi mà cứu may, hay là nên lập một hội « Khuyến thiện cứu tế tai nạn » để cho có thế-lực mà hành động cho có ích và cho quốc dân có lòng tin cậy khuyến thiện là để bổ cứu lòng công-đức ; cứu tế tai nạn là để chẩn-cấp khi quốc-dân phải bị lụt, cháy nhà hay là tai biến gì lớn khác.

Tôi lược nghĩ chương-trình hội lấy như sau này, đăng lên báo-chương cho quốc dân bàn luận.

Nói về mục-đích hội

Khoản thứ 1. — Mục-đích hội là khuyên người làm điều lành, ăn ở cho có đức-hạnh, có trật tự, cần kiệm, thanh liêm, nhiệt-thành với nhân-loại và cứu tế những người bị nạn về nước lụt, hỏa tai hay là tai hại lớn khác. Hội sẽ thường sự hiếu thảo, sự phúc đức, sự can đảm của người, sự nhiệt-thành bền dạ trong các việc và người làm công làm thợ, làm đầy tớ có lòng tín nghĩa với chủ. Hội sẽ chẩn cứu những người bị nước lụt, bị cháy nhà hay là tai biến lớn gì khác.

Nói về người vào hội và tài sản của hội và tiền góp đồng - niên

Khoản thứ 2. — Hội sẽ có các bậc hội viên sau này : một là danh dự hội-trưởng, hai là danh dự hội-viên quyên một trăm đồng bạc một lần, ba là sáng lập hội-viên quyên bốn mươi đồng một lần, bốn là trợ phúc hội-viên quyên 30 $ một lần, năm là vĩnh-viễn hội-viên quyên 20 $ một

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

lần, sán là thường niên hội-viên, mỗi năm quyên 2 $. Bất cứ dân ông đàn bà mà không can ăn khinh tội trọng tội muốn vào hội thì được cả, cứ viết thơ cho hội và gửi cái số tiền đã định vào bậc hội viên nào thì sẽ đem phương tính danh vào sổ hội và hội sẽ gửi cái giấy chứng chỉ vào hội đến cho mình.

Ai có lòng tốt cho hội tiền bạc và vật gì mà không dự vào hội thì hội cũng nhận và cảm ơn.

Nói về sự quyên góp

Khoản thứ 3. — Khi nào nên xin phép nhà-nước mở cuộc quyên giáo hay là xin nhà-nước trợ cấp tiền bạc cho hội đủ tài lực mà làm cho đến mục-đích thì sẽ do hội-đồng trị-sự tài định.

Nói về sự hành động và phần thưởng của hội

Khoản thứ 4. — Mỗi năm hội sẽ phát phần thưởng trước mặt công chúng một lần hay là hai lần vào ngày nào tháng nào, thì do hội-đồng trị-sự sẽ định sau. Những phần thưởng hội sẽ cấp là: các hạng mề-daille của hội sẽ xin phép chế tạo, giấy khen của hội, giải thưởng tiền bạc hay là hoành biển đối trướng mừng hay là phúng, vân vân. Nếu sau nhà nước công nhận hội này là công ích, thì cũng có thể xin nhà nước thưởng danh dự bội-tinh và phẩm hàm cho những người xứng đáng hơn lệ thường, mà hai thứ phần thưởng ấy sẽ xin nhà nước giao cho hội phát.

Nói về sự cứu tế

Khoản thứ 5. Hễ nơi nào bị nước lụt, hỏa tai, hay là tai nạn gì lớn lao khác thì sẽ hết phương cứu cứu tùy theo tài sản của hội. Lúc làm thời nên chẩn cấp tiền bạc y-phục, lương thực, thuốc thang thế nào thì sẽ do hội-đồng trị sự bàn định.

Nói về làm ơn, người giúp đỡ hội người làm sách khuyến thiện và sách công ích

Khoản thứ 6. — Hội cũng sẽ tặng thưởng những người làm ơn và giúp đỡ hội bằng huy chương của hội, hay là phần thưởng của nhà nước ban cho hội cấp. Người nào làm sách khuyến-thiện hay là sách công ích theo như đề mục của hội ra mà xét thật là có ích lợi cho quốc-dân thì hội cũng cấp thưởng cho nữa.

Nói về giấy xin phần thưởng. Cách hội xét các giấy ấy.— Đặt người thông tin ở các hạt.

Khoản thứ 7. — Thư xin thưởng phải gửi đến cho hội trước ngày phát thưởng ít ra là 3 tháng. Trong ấy ấy phải kê tên tuổi, nghề nghiệp, quán chỉ người đứng tiến cử, tên tuổi nghề nghiệp, quán chỉ người mà mình tiến cử và phải kể việc thiện gì người ấy làm mà mình nghĩ nên tiến cử. Lại phải đính theo thơ một tờ làm chứng người ấy không can án bao giờ.

Hội tiếp nhận được thư ấy thời giao cho một ban phóng-sự xét lại trong hai tháng rồi làm tờ trình lên hội-đồng xét lại nên thưởng trong kỳ phát thưởng sắp tới, hay là để lại kỳ sau, hay là còn hoãn lại chờ cho người ấy lập thêm công-đức nữa thì là phận-sự hội-đồng, chớ hội-đồng không phải trả lời lại.

Hội sẽ đặt người thông tin ở các tỉnh và định giao cho người thông tin được làm những việc gì, thì phải viết giấy rõ ràng giao cho người thông tin ấy giữ lấy mà làm bằng cứ. Hội cũng sẽ trình cho quan cai trị sở tại biết.

Nói về giải thưởng của người chủ của tự định điều-lệ

Khoản thứ 8 — Người nào có lòng tốt giúp hội cho đặng rộng cách hành động thì được giao cho hội một số tiền, hay là vật gì xứng đáng để lấy tên mình mà thưởng cho một người có đức gì, có làm việc can đảm gì, hay là đã làm được quyền sách gì theo ý người ấy đã định, mà hội đã bố cáo ra. Thì dụ ông Mỗ, bà Mỗ có giao cho hội 200 $ để thưởng người nào đã cứu được 10 người ngã xuống sông nước, hoặc là đã giết chết được 10 con ác thú, hoặc là tiết phụ, nghĩa phụ, hiếu tử tức mẫu, hoặc là làm sách gì theo ý lành người có của định mà hội xét là trúng cách, vân vân. Hội sẽ công bố cho thiên-hạ biết, rồi xét có người nào làm những việc ấy trước, thì hội sẽ tiêu biểu công đức người ấy và sẽ thay mặt người có của mà phát giải thưởng ấy cho.

Nói về hội-đồng trị-sự

Khoản thứ 9. — Hội sẽ do một hội-đồng quản trị có 24 hội-viên (4 viên người qui quốc, 20 viên người Nam) Hai mươi viên Nam ấy tự cử lấy một ông chánh hội-trưởng, 2 ông phó hội-trưởng, 1 viên thủ-quỹ, 1 viên phó thủ-quỹ 4 viên thư-ký, 4 viên kiểm-soát, 7 hội viên phóng sự 4 ông người qui-quốc thì làm cố vấn.

Nói về việc lập một ban đàn-bà

Khoản thứ 10. — Sẽ lập một ban các bà trị-sự để giúp đỡ mọi việc với hội-đồng. Số định bao nhiêu bà thì do hội-đồng tùy việc mà định.

Nói về việc giữ gìn tài-sản của hội

Khoản thứ 11. — Viên thủ-quỹ chỉ được giữ tiền hội 300 $, trở lại mà thôi, trên số ấy thì phải gửi nhà Đông-pháp Ngân-hàng. Khi gửi vào và khi lãnh ra phải có chữ ký ông chánh hội-trưởng và ông thủ-quỹ mới được.

Nói về việc điều-lệ riêng trong hội

Khoản thứ 12. — Trước khi hội hành động thì hội-đồng phải làm điều-lệ riêng trong hội, định cách hành động, sổ sách, công việc cho mọi hội viên trong hội-đồng quản-trị.

Các khoản trên này là các khoản cốt yếu, còn mấy khoản khác là cách công cử hội-viên, ngày họp hội đồng quản-trị, niên hạn hội-viên, cách thức và ngày họp đại hội-đồng đã có sáo cả, khi nào làm chương trình nhất định đã trình lên xin phép chính-phủ, thì sẽ viết thêm cho đủ.

Vậy quốc dân nghĩ có nên xin phép lập một hội theo các điều mục ấy không; và ai có ý kiến gì đích đáng hơn thì cũng xin bàn lên báo trương để công đồng làm.

Ai có lòng muốn lập hội và vào hội này xin tự nay đến cuối tháng 9 ta nên viết thư cho các nhà báo quán hay là cho tôi biết để trục tinh có được đông người yêu mến chủ-nghĩa đã kể trên thì sẽ lập hội đồng tam mà theo chương-trình nhất định đã trình lên quan Thống-sứ mà xin phép.

Mai-phong, Lê-giốc-Khánh
Thượng-thẩm viện Tổng-đốc Hanoi

MƯA HUYẾT Ở ĐÂU MÀ RA?

Trong sách thường thấy nói đến những trận mưa huyết, vậy mưa huyết là mưa thế nào? Mưa huyết là những trận mưa trông hình như máu đông lại mà xưa nay người ta vẫn coi là một cái điềm bất tường.

Các nhà bác-học đã xét ra mưa huyết ở gần các miền núi lửa thường hay có. Không-khí ở các nơi ấy, thường có bụi đỏ. Bụi đỏ ấy dựng nên bằng các chất oxyde de fer, oxyde de cuivre, sulfure d'arsenic, có khi một trận gió nóng đưa bụi ấy đi thật xa, cho đến khi gặp một trận mưa to, thì bụi nhào lẫn với nước mà rơi xuống thành một thứ bùn đỏ, tức là mưa huyết vậy. Trong trận mưa huyết ở Naples vào đêm ngày 9 sang ngày 10 mars năm 1901, người ta nhặt được những chất vụn rất rắn. Đem kính hiển-vi mà xét, thì thấy ở trong có tử-thi giống vật rất bé, cùng các chất vụn về loài đá quartz và về loài muối bể. Các nhà bác-học đoán rằng các chất ấy ở tận sa-mạc Sahara bên Phi-châu bị gió đem đến vậy.

Tin Saigon

Các vinh hàm

Quan Toàn-quyền vừa ký nghị-định thưởng vinh-hàm cho các viên chức sau này:

Đốc-phủ-sứ hàm

M. Nguyễn-văn-Trạch, huyện hưu-trí, phủ hàm tại Gia-định.

Phủ hàm

M. Lê-văn-Lưu, giáo-học Chợ-lớn, huyện hàm.

Huyện hàm

MM. Nguyễn-văn-Bút, thư-ký phủ Toàn-quyền; Nguyễn-hữu-Hiệp, thư-ký phủ Thống-đốc; Huyện-kim Khanh, thư-ký phủ Thống-đốc; Nguyễn-khắc-Tư, tham-tá Chợ-lớn; Lê-văn-Danh, thư-ký Công-chính Saigon; Phạm-thọ-Nham, thông ngôn tòa án Saigon; Bùi-quang-Ben, Hội-họa Saigon; Nguyễn-thanh-Vân, thư-ký Long-xuyên; Nguyễn-công-Khanh, chánh-tổng Bắc-liêu; Trần-phát-Đạt, chánh-tổng Baria; Lê-ngọc-Chung, chánh-tổng Bến-tre; Nguyễn-hữu-Du, chánh-tổng Vĩnh-long.

XIN CÁC QUÍ KHÁCH NẾM THỬ MÀ XEM!

Các thứ thuốc lá hiệu **Con Gà**, *chưa cuốn và cuốn rồi, hạng mới chế (Fabrication nouvelle) của Đông-dương Yên-Thảo Công-Ty toàn bằng thuốc ngoại-quốc hảo hạng, theo cách vệ-sinh. Vừa nhẹ, vừa thơm, không rão cổ, không nhức đầu. Thử một hiệt thực.* 1497

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 28 độ
15 giờ 32 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ tư, 20 Août 1924
S. Bernard

Âm-lịch

20 tháng bảy năm Giáp-tí
Ngày Tân mùi
Hành Thổ, Sao Bích Trực Bế
KỴ: Tác-tương, Phúc-dược
Chợ sự bất nghi

Giá thóc gạo

Gạo hạng nhất, một tạ.	10 $	47
— nhì —	9	90
— ba.	9	40
Thóc.	6	10
Bắp ngô.	5	60

Giá bạc. Kể từ ngày 19 Août 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 $ 8.

Phi-tướng xứ Argentin. — Phi-tướng xứ Argentin là M. Pedro Zanni bay vòng quanh thế-giới đã ở Vinh bay ra Hanoi sáng hôm qua hồi 8 giờ rưỡi và sáng hôm nay đã bay đi Quảng-đông.

Việc quyên tiền giúp những người bị lụt năm ngoái. — Việc quyên tiền giúp những người bị lụt năm ngoái đã gây nên những điều dị-nghị, khiến cho công chúng phải lấy làm phân-vân. Bởi vậy mà bản báo tưởng nên nói lại việc ấy cho rõ ràng, cứ theo như những điều mà bản báo đã hỏi được đại khái như sau này:

Trong vụ lụt năm 1923, quan Thống-sứ có nhận được mấy cái đơn xin mở cuộc lạc quyên để giúp những người bị nạn thì ngài đã giao cho một hội-đồng trị sự ở Hanoi có quan Tổng-đốc Lê trung-Nghị đứng đầu và do phủ Thống-sứ kiểm soát.

Bắt đầu từ ngày 30 Septembre 1923, hội-đồng trị sự có gửi đi khắp các nơi, tất cả hai nghìn cái sổ quyên có đánh số và đóng dấu của phủ Thống-sứ. Những tiền thu được tại Hanoi thì đều phải nộp tại phủ Thống-sứ hoặc cho ông thủ quỹ hội-đồng giúp người bị lụt mà có giấy biên lai cả.

Muốn cho việc lạc quyên được thành hiệu thì hội-đồng có xin quan Thống-sứ điện đi các tỉnh cho các quan cai-trị và nhờ các ngài cổ-đông hộ cho. Tiền ở các tỉnh thu được bao nhiêu, các quan Công-sứ đều làm mảng-đa kho bạc nộp về phủ Thống-sứ, cùng với những sổ quyên một lượt.

Sổ tiền quyên được tổng-cộng cho đến ngày 30 novembre 1923 là ngày thôi nhận được là 40.801$55 Nhưng sau ngày ấy, phủ Thống-sứ vẫn còn nhận được những số tiền quyên của các nơi xa gửi về, cho nên số tổng-cộng được là 48.555$06. Sau khi đã hỏi ý-kiến Hội-đồng bảo-hộ và các quan cai-trị các tỉnh bị ngập thì quan Thống-sứ gửi tiền phát dần cho các tỉnh sau này, kể từ ngày 6 décembre 1923 đến 14 février 1924:

Hưng-yên	19 000 $ 00
Bắc-ninh	16 605, 66
Bắc-giang	6.000, 00
Phú thọ	4.449, 40
Phúc yên	2-500, 00
Cộng là	48.555 $ 06

Những số tiền ấy quan Thống-sứ cho gửi đi các tỉnh bị lụt bằng mảng-đa kho-bạc cùng với một tờ chỉ-thị dặn rằng phải phát ở trước mặt một quan Tây cho những người nghèo khổ nhất và sự thủy-tai ấy. Các số tiền ấy nên phân phát vào lúc nào thì quan Thống-sứ đã cho các quan công-sứ cần tiền được tùy tiện. Nhưng cứ như ý quan Thống-sứ thì tiền ấy một phần có thể phát trong tháng chạp năm 1923 và một phần vào sau vụ tết nguyên đán.

Cứ theo như ý quan Thống-sứ đã nói trên ấy thì các quan công-sứ đã đồng ý với quan tỉnh định phát tiền cho những người bị lụt vào sau vụ tết nguyên-đán là lúc các nông-gia đương cần tiền mua mạ. Việc phân phát tiền ấy đến tháng năm tây năm nay thì đều xong cả. Những tiền trợ cứu phân phát cho dân là theo như giấy khai của các quan chức bản xứ mà có các quan công-sứ duyệt y cả, và những người được tiền trợ cứu đều có ký tên hoặc điểm chỉ vào sổ cả.

Duy ở Bắc-ninh dân sự bị thiệt hại nhất vì cái đê Cổ-bi, thì quan công-sứ tỉnh lấy ấy đã phân phát tiền trợ-cứu ngay từ tháng chạp năm 1923.

Ở tỉnh Phú-thọ thì quan công-sứ có trích trong số tiền trợ-cấp cho tỉnh ấy lấy 1.167 $ 50 để nộp vào kho-bạc thay một phần thuế định của các làng bị lụt.

Sau nữa, trong số 19 000 đồng bạc của tỉnh Hưng-yên còn thừa lại 65$ 25 thì trong trận lụt tháng bảy năm nay, quan công-sứ tỉnh ấy đã đem phát ngay cho những người bị lụt rồi.

Quan đốc trường Sư-phạm Pajarniscle bị nạn ô-tô. Quan Học-chính hải-ngoại Bắc-kỳ Lafferranderie có tiếp được điện tín ở Soai-riêng báo rằng M. Pujarniscle đốc-học trường nam Sư-phạm Hanoi và M. Dronin là giáo-sư bị nạn ô-tô. Nguyên là hai ông đi ô-tô ở Pnompenh về Saigon hữa 14 vừa rồi, khi gần tới Kompong Trabec thì xe đụng phải một con trâu chạy tạt ngang đường, cho nên xe đổ. Quan cả tỉnh Soai-riêng được tin ấy liền đưa một quan thầy thuốc đến chỗ bị nạn để chữa. M. Pujarniscle thì bị một vết ở mặt và M. Dronin bị thương ở mắt tay trái đều phải khiêng vào nhà thương Soai-riêng. Tuy vậy bệnh tình không lấy gì làm nguy lắm. Còn chiếc ô-tô thì gẫy tan nát cả.

Nước-chanh **T B**
làm bằng nước cất
rất là trong sạch.

CHUYỆN GIẢI TRÍ

là một thứ sách làm cho trẻ con đọc, trong toàn những chuyện vui mà có ích về đường giáo dục, có nhiều bức vẽ xem rất thích.

Tập thứ I đã xuất bản, giá 0 $ 15

Mua buôn hỏi ông Dương-bá-Trạc hoặc ông Nguyễn đỗ Mục Tương-bắc-tân-văn Hanoi.

Ở xa gửi mua thêm tiền cước 0$09 gửi thư và mandat cho ông Dương-bá-Trạc Trung bắc-tân-văn Hanoi.

Bọc giả muốn tiện thì xin gửi trước cho 2 $ 00; sau này lục tục ra tập nào sẽ gửi tiếp luôn mà tính bớt 20%.

2116

Việc đâm tàu Suzanne ở Tuyên-quang. — Báo *France-Indochine* có đăng rằng ở gần Sơn-tây vừa thấy một cái xác hình như là tử thi M. Vinceul là biên-tập kiêm chức kho-bạc tỉnh Tuyên-quang bị đâm tàu *Suzanne* ở Tuyên-quang độ trước. Vì xác ấy ngâm nước đã lâu ngày và đã thối đã nát cho nên khó nhận được mặt. Hiện các nhà chuyên-môn còn đang xét xem có phải là tử-thi quan Vincent không.

Hội-chợ Hanoi. — Hội-đồng Hội-chợ có lời nhắc lại những nhà có hàng bày tại Hội-chợ rằng những giấy xin đặt đèn điện thêm thì phải gửi đến ông tổng quản-lý Công-ty đèn điện Đông-pháp (Directeur général de la Société Indochinoise d'Electricité) nhận cho đến ngày 15 octobre là cùng hạn.

Phòng canh-nông Bắc-kỳ và phía bắc Trung-kỳ. — MM Trần-văn-Thông tổng đốc Nam-định, Vũ-ngọc-Hoành tuần-phủ tại viện Thượng thẩm Hanoi nay cử làm hội-viên phòng Canh-nông Bắc-kỳ và phía bắc Trung-kỳ trong hạn bốn năm.

Những là phòng Canh-nông nay đã hết hạn rồi, các ông hội-viên Tây vừa mới bàn cử lại xong, còn hội-viên Nam thì không phải là do các nhà nông công cử, cho nên cứ bốn năm Nhà-nước lại cử lấy hội-viên chọn ở trong quan trường. MM. Trần-văn-Thông và Vũ-ngọc-Hoành vốn trong khóa trước đã có làm hội-viên rồi.

Ngạch các viên chức sở Tuần-cảnh. — Trong sổ báo hôm qua; bản quán đã nói qua về lương bổng ngạch này rồi, nay xin nói nốt cái lệ tuyển bổ thế nào.

Ngạch tham-tá và thư-ký này sẽ tùy với sự cần dùng mà bổ đi các đạo tuần-cảnh mật thám hay là các đạo tuần cảnh các tỉnh lị. Có người sẽ chuyển về việc lấy cần cước và đo người để bổ đi bổn đạo mật-thám các sứ hoặc là đi các tỉnh.

Chức tham-tá thông ngôn hạng tư thì tại phủ ấn đề dành cho các học sinh tốt nghiệp trường Cao-đẳng Pháp-chính, và một phần ba cho các tham-tá thông-ngôn tập sự hạng năm đã đủ thời hạn thăng chức.

Nếu không có học-sinh đỗ bằng tốt nghiệp trường Cao-đẳng Pháp-chính thì những chân khuyết trong bậc tham-tá thông-ngôn hạng tư có thể để dành hết cho bậc hạng năm đã đủ thời hạn thăng chức.

Chức tham-tá thông-ngôn tập sự hạng năm thì hai phần ba để dành cho những người có bằng tú tài tây và một phần ba để dành cho những thư ký thông-ngôn đã tòng sự trong các công sở các xứ được 6 năm mà có thi đỗ một kỳ phổ-thông và một kỳ chuyên nghiệp về việc tuần-cảnh.

Chương-trình thi sẽ do quan Toàn quyền định.

Nếu không có người có bằng tú-tài tây thì những chân khuyết trong bậc tham-tá thông ngôn tập sự hạng năm có thể để dành hết cho những thư-ký thông-ngôn đã thi đỗ tham-tá như đã nói trên kia. Chỉ những chân có bằng Cao-đẳng Pháp-chính và chân tú-tài tây mới bổ tham-tá, mới phải tập-sự trong ngạch của mình mà thôi, còn những chân thư-ký thông-ngôn thì đỗ tham-tá thì không phải tập-sự.

Thời hạn tập sự định là 2 năm, hết hạn hai năm thì quan đầu sở quan Đốc-lý hay quan Chánh mật-thám — sẽ tùy bổ thực thụ hoặc là tư bãi chức, hoặc tư cho ở lại tập-sự thêm một năm nữa.

Nếu việc làm không được, thì trong khi đang tập-sự có thể phải bãi đi mà những người phải bãi ấy không được phụ cấp gì hết.

Còn chức thư-ký thông-ngôn tập-sự thì tuyển ở trong những người có bằng Thành-chung Pháp-Việt hoặc bằng Cao-đẳng tiểu-học tây (B.E.P.S.) mà có thi đỗ một kỳ thi riêng, chương-trình do quan Toàn-quyền định.

Khi nào phải cần dùng đến thì ở mỗi xứ sẽ có mở kỳ thi và trước kỳ thi quan Thủ-hiến bản xứ sẽ định số người tuyển vào trong ngạch là bao nhiêu.

Số các viên chức trong ngạch này chia ra như sau này:

Nam-kỳ

Sở mật-thám 50.
Sở tuần-cảnh Saigon 11.
Sở tuần-cảnh Chợ-lớn 13.
Cộng là 4 tham-tá thông-ngôn và 70 thư-ký thông-ngôn.

Bắc-kỳ

Sở mật-thám 45
Sở tuần cảnh Hanoi 7.
Sở tuần-cảnh Haiphong 3.
Cộng là 2 tham-tá thông-ngôn và 53 thư-ký thông-ngôn.

Cao-mên

Sở mật-thám 42.
Sở tuần-cảnh Pnom-Penh 14.
Cộng là 4 tham-tá thông-ngôn và 52 thư-ký thông-ngôn.
Cộng là 10 tham-tá thông-ngôn, 175 thư-ký thông-ngôn, tổng cộng là 185 người.

Muốn bán một cái xe ô-tô «Citroën» 10 mã-lực, chạy còn tốt lắm. Có nhiều đồ chữa. Giá bán 1.100 $.
Hỏi tại bản-quán. 3882

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès
54, RUE PAUL-BERT, HANOI
DẦU-GAN-CÁ-VIÊN
(Capsules huile de foie de morue)

Mỗi ngày uống bốn viên, sáng 2 viên, chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.
Giá mỗi lọ: 0 $ 80

海 肝 鈣 丸
專 治 氣 血 兩 虛 筋 骨 痿 軟 諸 症 全 愈

Ngạch quan lại. — M. Bạch-công-Trung, tri châu hạng ba tại châu Lương-sơn (Hòa-bình) được từ chức kể từ ngày 1er octobre 1924.

M. Đinh công-Nhiếp, phó tri châu châu lấy được thăng tri-châu hạng ba đổi hàm hàn-lâm viện kiểm thảo và bổ tại châu ấy thay M. Bạch-công-Trung.

M. Đinh-công-Tiết thổ-lang làng Mộ-sơn tổng Cư-yên châu Lương-sơn (Hòa-bình) được bổ phó tri-châu thay M. Đinh-công-Nhiếp. Lương bổng châu M. Đinh-công-Tiết không được ải khấu trừ và khoản hưu bổng.

M. Đinh-thế-Đinh phó tri-châu Lạc-sơn (Hòa-bình) được từ chức.

M. Quách-Han, hàn-lâm viện đãi chiếu, tỉ-bổ làng làng Tức-tranh tổng Lạc-đạo châu Lạc-sơn (Hòa-bình) được bổ tạm làm phó tri-châu thay M. Đinh-thế-Đinh.

M. Đinh-công-Giám thổ-lang tại làng Quỳnh-lâm tổng Hòa-bình châu Kỳ-sơn (Hòa-bình) được tạm bổ phó tri-châu châu Kỳ thay M. Đinh-công-Tinh.

Việc vợ chồng quan Giám-binh Thomas. — Hai vợ chồng quan Giám binh Thomas bị tòa Thương-thẩm kết án tù hữa nọ thì ngày thứ bảy vừa rồi đã đến phòng Lục-sự xin phá án lên viện Phá-án Paris. Nhưng đợi cho đến ngày viện Phá-án xét đến thì hiện nay hai vợ chồng đều phải tống giam tại Hỏa-lò cả rồi.

Nước lụt bên Lào. Quan Khâm-sứ Ai lao có điện trình quan Toàn-quyền như sau này:

« Mưa dứt được mấy ngày lại đổ đội như trước, bởi vậy mà nước sông Mékong lên to quá, các ngành sông ở bên tả-ngạn sông Mékong nước ứa tràn cả lên hai bên cánh đồng và các thung-lũng khiến cho việc giao thông phải đình cả. Tỉnh Thakhek bị thiệt hại nhiều lắm. Hai tỉnh Savannakhet và Paksé hiện chưa việc gì, nhưng nếu trời cứ mưa mãi thì vụ gặt này mất hết.

Miền thung-lũng Nam-nguyên thuộc tỉnh Vientiane là nơi nhiều ruộng nhất cũng bị nước ngập và mùa màng mất sạch, nhưng nông-gia còn hi-vọng rằng nếu thôi mưa thì có thể cấy lại được.

Thư từ và hàng hóa từ Khône đến Luang-Prabang vẫn không vận tải được, song tàu *Gallieni* đo viên chánh quản Bobichon quản-đốc, vừa rồi có đi được từ Khône đến Vientiane, chở được 30 tấn hàng và các thư từ bị đọng lại trước. Nước sông to thế mà tàu thủy vượt qua được Kemmarat là lần thứ nhất vậy ».

Nhà bán: số 83, đường Quan-thánh có đất rộng 1823 m² trong cuộc đất ấy có một sở nhà ở rất rộng và một sở nhà cho thuê mỗi tháng 60 $ 00 và còn đất để làm nhà cho thuê, ai muốn mua thì hỏi tại đấy. 3890

Hội chợ Hanoi
Làm thứ sáu

Sẽ bắt đầu mở từ 30 Novembre đến 14 Décembre 1924.

Giấy trưởng lục. M. Cang-đình-Vận tri huyện hạng ba tại huyện Tiên-lãng (Kiến-an) được thưởng một đạo trưởng lục vì đã tỏ lòng mẫn cán và có ý sáng kiến trong khi làm việc của mình.

Trầm mình ở sông Cái. Ngày 17 vừa rồi, Phạm minh-Khôi làm thầu-quĩ cho cửa hàng M. Ng-công-Kiều ở hàng Đường số 43 ra sông Cái về phía Gia-lâm thấm mình, may bấy giờ có mấy người thuyền-chài trông thấy vớt ngay lên được. Người chủ nhà đã đưa ngay vào nhà thương để chữa. Còn Khôi thì không chịu nói vì duyên cớ gì mà trầm mình.

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Triền sông Hồng-hà

	18 Août hồi 6 giờ	19 Août hồi 6 giờ
Lao-kay	20 60	82.40
Yên-bày	31.02	31 07
Việt-trì.	13.91	14 05
Hanoi	9.24	9.41
Vạn-yên	9.35	9.95
Hòa-bình.	7.28	7.48
Tuyên-quang.	5.30	5.35
Phủ-đoan.	20 97	21.03
Phả Yên-bình	2.90	2 55

Triền sông Thái-bình

	18 Août hồi 6 giờ	19 Août hồi 6 giờ
Thái-nguyên	20.78	20.38
Lẫm	3.20	3.20
Phả lạng-thương	3.54	3.55
Đáp-cầu	4.00	4.00
Phả-lại	3.11	3.19

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Cấu xe-hỏa. — Kể từ 20 này trở đi, cấu xe-hỏa sẽ đóng không cho hành-khách và xe cộ qua lại từ 18 giờ chiều đến 6 giờ sáng trong 12 đêm luôn.

Trong khi ấy ở bến đò đầu đường Hạ-lý ăn sang đường Hanoi sẽ có phà chực sẵn để đón hành-khách và xe cộ muốn qua lại.

Chết trức. — Chín giờ rưỡi sáng ngày thứ hai ở Sáu-kho có một con ngựa của một nhà vận-tải lồng sổ chạy cùng đường trông rất ghê sợ. Tên phu dắt con ngựa đó đuổi mãi không bắt được, sau phải liều nhảy vào ôm lấy đầu nó nhưng chẳng may bị nó quật ngã xông-xuýt xuống đường chết trức. Những người làm quanh đấy thấy thế vội vàng khiêng người chết trức vào chỗ rợp để yên nghỉ giờ lâu mới lại tỉnh.

Đi đâu đã vỡ. — Em trai của Trần-đón-Thuận ở số nhà 19 phố Henri-Rivière tên là Trần-đón-Diệp lạc đi đâu từ ngày 20 juillet thì hồi 14 giờ ngày 17 août vừa rồi đã về.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc về những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời châu phê rằng :

Chiếu nay đại được phòng của MONTÉS qui ông, có chỉ nên một thứ rượu bổ đã tăng ngự dạng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị gửi cho qui được phòng chế-tạo để tỏ thành-giế.

Khâm thử.

以嘉樂製造酒精補腎五加鹽酸按此試示當御用房製造仕允庶當翁

綠帶有功定三等第五名初七日內閣奉頒

Rượu này **đã kê-cứu** theo thủy-thổ về **tính-chất** người phương **Đông mà** chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, **đều** dùng được cả! Xưa nay chưa có ai dã **dùng mà chê** được! *Giá bán rất rẻ 2$25 một chai lớn; tư sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-thật có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế **MONTÉS**
51, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư về bản này.

Sẽ ăn mày phát bắt. — Ngày chủ-nhật linh cảnh-sát bắt quanh trong thành-phố được 11 tên ăn mày lang-thang đi khất-cái ở các phố.

HÀ-ĐÔNG

Sự nhũng nhiễu của quân quét chợ. — Chợ Bưởi là nơi kẻ mua người bán khá đông, trừ ra chợ sắt ở Hà-nội ra có lẽ không mấy chợ sánh bằng. Khắp mấy tổng đều lấy đó là nơi chợ lớn nhất để mua bán cho tiện lợi. Chợ có hồn rãy làm bằng xi-măng cốt sắt, lại có mấy cái cầu bằng ngói, ngoài ra lại còn bao nhiêu hàng phải họp cả ở giữa trời. Ngày rưng cũng bán đủ các thứ thực phẩm mà ngày phiên thì rất nên náo nhiệt.

Những người ở Hà-thành nhân tiện đường xe điện lên mua bán đông lắm.

Xưa kia chợ này có thuế, nhưng đã giảm năm nay mấy dân chung quanh phải chịu lấy cái thuế ấy là ý quan trên muốn cho chợ mỗi ngày một đông, từ đó ai có hàng đến bán đều được miễn thuế cả. Nhưng không ngờ những dịp quét chợ lại lấy tiền chợ của người bán một các quà lạm, ai ai cũng phải ta than, nghĩa là chúng nó bắt dưa mấy xu cũng phải đưa đủ, thiếu thì chúng bắt lấy hàng, thậm chí có khi đồ cả hàng của người ta đi nữa.

Không kể ngày phiên có tới ba, bốn trăm hàng, đến họp, những ngày thường cũng có tới hơn một trăm hàng; vì dụ mỗi hàng cho chúng nó xu mà một tháng có 6 phiên với 24 ngày thường, tưởng cái số thu của các ông cũng không phải là không to.

Mong rằng người có chức trách trông nom nên liệu chi lương cho chúng và định chợt nào mỗi hàng là mấy xu, yết thị cho ai nấy cũng biết, thì cái thói nhũng nhiễu kể trên đây, sẽ trừ ngay được, nếu không thì e khi chợ này có ngày sẽ vắng đi chăng.

V. C. lai cảo

CÁT-BÀ

Cần dùng thầy giáo. — Trường học Cát-bà cần dùng một thầy giáo chữ tây và biết ít chữ nho, lương tháng độ 25 $ 00, ai đủ tài thì cứ viết giấy cho Bang trưởng khách Cát-bà.

PHÚ-THỌ

Chết đuối. Hồi 10 giờ hôm 15 vừa rồi, ở phố thứ tư có một nhà mấy bà cháu đương ngồi chơi trong nhà, bỗng thấy mất một đứa bé con, ra tìm ngoài cổng ngõ chẳng thấy đâu, mà ở trước nhà lại có cái ao, không biết rằng nó đi đâu. Sau người nhà về mới xuống ao mò thì **thấy** xác nằm sấp, đem lên đã quá **rồi,** không thể chữa được nữa. Tội **nghiệp**! Hỏi ra thằng bé ấy tên là Ng-văn-Nhượng 3 tuổi là con của Ng-quang-Kính người ở làng Yên-khê về chơi quê với bà ngoại.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Sét đánh. — Hôm 5 Août trời mưa, tại địa-phận làng Kiều-lao thuộc phủ Hà-trung nơi k-lô-mét 27, sét đánh phải cột télép-one đứng đối diện nhau.

Lại ở làng Duê-thôn có tên Ng-v-Vân đang nhổ mạ ngoài đồng cũng bị sét đánh chết.

Hội Thể-thao. — Hôm thứ tư 13 Août, hội Thể-thao đã họp hội-đồng có quan phó-sứ Boutonnet ra chủ-tọa.

Hội-đồng bàn định hồ lâu về cách y phục, xong quan phó sứ có ngỏ lời cho hội-đồng biết rằng ngài định mở các cuộc thi các hội-viên trong dịp lễ kỷ-niệm đình chiến này. Thi chạy chân 400 thước, 800 thước và 1.500 thước.

Thi đá quả bóng (foot-ball).

Các cuộc thi ấy chỉ người trong hội « Kiến-Hương Thể-thao » mới được dự, sẽ có những phần thưởng to và thưởng cả mề-đay bằng bạc là cái dấu hiệu của hội phát thưởng cho.

Vậy ai muốn dự các cuộc hí ấy thì phải xin vào hội ngay từ bây giờ, kẻo khi ấy không được dự thi.

Còn như bà con ta cũng nên vào hội, ấy là giúp cho hội được phát-đạt. Vậy xin các nhà phú-thương nên ra tâm giúp vào cho.

QUẢNG-BÌNH

Một cái thảm-trạng trong chốn thâm-sơn. — Mới rồi ở làng Qui-trình về phủ Quảng-ninh có một người tiều-phu đi hái củi trong nguồn, khi trở về ngồi nằng trên khe, bắt-đồ ngã quên trên hòn đá, chẳng may bị cọp cõng đi đâu mất: đến khi cả bọn tiều-phu biết được, cố đuổi theo cọp vào rừng rậm, song, không thấy tông-tích đâu cả. Mãi đến mấy hôm sau mới thấy một nắm xương thừa trong khe núi. Thương thay!

Trúng thực mà chết. — Ở làng Kẻ bàng về huyện Bố-trạch có một người nông-phu chết vì trúng thực. Số là người ấy sau khi ăn cơm rồi ra vườn hái một quả mít thật to, ngon miệng ăn hết cả trái. Ăn xong thấy tức bụng, kêu khó chịu, thuốc thang chạy chữa, song không ăn thua gì, chỉ được một đêm một ngày thì chết. Ngay thay!

Ấy đó, ăn uống vô độ, thậm lắm thiệt thân!

Hợp-phố hoàn châu. — Chuyến Ô tô ở Vinh vào Đông-hà hôm mới rồi, khi chạy ngang qua địa-phận phủ Quảng-trạch làm rơi mất một cái hòm.

Cái hòm ấy là của một hiệu buôn hàng tàn ở phố hàng Ngang ở Hanoi gửi vào Huế.

Công-ty ô-tô trình với quan sở-tại may xét ra có người bắt được cái hòm ấy thì đã giao giả cho công-ty ô tô rồi.

Cái hòm này trị-giá hơn năm chục đồng, vì trong đựng hai cây gấm.

TOURANE

Xuýt nữa đi đời. — Hôm mọ, ở xóm kia, có người ngủ trưa vừa tỉnh giấc, sực nghe có tiếng động, như là vật gì ngã; ngồi dậy ngó quanh mình chẳng thấy chi lạ; sau lại nghe có tiếng rên hừ hừ, hình như ai nỗi con ben mà hơi thở ngạt lắm. Anh ta mới sinh nghi, đứng dậy đi ra xem xung quanh nhà, thấy cái cửa buồng gần bếp đóng lại, liền chạy đến xô cửa bước vào, thì va phải một người thắt cổ đương treo lủng lẳng lủng lẳng, tưởng là ai, té ra chính thị vợ chàng; thất kinh hồn vía, liền ôm chặt lấy vợ mình mà kêu la rầm rĩ; may có mấy người dân ông ở lối xóm chạy đến, họ ẵm xốc vợ chàng lên và dứt dây cứu nghiệt. Khi bỏng mụ xuống thì trông thấy người đã ngất ngư bất tỉnh, cái cổ thì đã sưng bành lên, nhưng còn thở được, sau cứu chữa một hồi thì mụ sống lại, thật là cũng may đời, nếu chậm một chút thì còn chi nữa.

Không biết mụ này vì lẽ gì mà chực quyên sinh?

Chưa sinh mà đã có răng. — Mới rồi đây, ở trong viện bảo sinh có xảy ra một cái sản nan đã làm thiệt hại mất tánh mạng hai mẹ con nhà kia, kể cũng là một sự rủi-ro rất thảm vậy. Nhưng trong cái tai-nạn ấy lại còn có một sự dị-thường nữa, là nghe nói khi đem đứa bé ở bụng mẹ ra thì người ta thấy nó đã có đủ cả hai hàm răng, sẵn sàng đâu đấy, chẳng khác chi hàm răng của người lớn, như thế nghĩ thật kỳ dị thay, chẳng hay trong y học xưa nay đã từng gặp lần nào chưa, hay cũng cho là một điều hãn hữu vậy.

Xưa nay ta vẫn cho cái sự răng mọc trước là một sự phi thường, cho nên có người làm bài thơ cái răng với cái lưỡi, có câu rằng: « Ngã sanh chi sơ nhứt vị sanh..... » ta đem câu ấy sanh với việc này mới hay việc đời cũng lắm khi biến vậy.

Nhiều người nghe tin này chỉ tiếc cho đứa bé không sống được để mai sau xem nó sẽ ra thế nào.

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Tôi là Ng-ễn-trọng-Đoài, quán làng An-khang, tổng Đại-hoàng, huyện Tiên-hải, tỉnh Thái-Bình, có đứa con giai tên là Nguyễn-Hoàng tức Cu Nhỏn, năm nay 22 tuổi, ngày mồng năm tháng bảy năm 1920, vì sự lêu-lổng không chịu học hành, nên nó bỏ nhà mà trốn sang ở với bà ngoại tại làng Trinh-phố, huyện Trực-ninh, tôi thấy cháu sang ở với bà ngoại chú, nên cũng yên tâm không tìm tôi chi nữa, sau tôi hỏi ra thì cháu chỉ ở đấy vài ba hôm rồi lại đi, từ bấy đến giờ, tôi vẫn hỏi thăm tìm kiếm, song không thấy tin tức đâu cả.

Vậy tôi xin đăng mấy lời lên báo, để ông bà nào biết cháu ở đâu, xin làm phúc mà bảo cho tôi được biết thì ơn ấy tôi không bao giờ dám quên.

Nay kính
Nguyễn-trọng-Đoài

3891

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ông Montés nhượng hiệu Bào-chế của ông cho ông Domart, bào-chế sinh-viên hạng nhất về cao đẳng học đường Paris đã một năm nay. Ông Domart tự trông coi lấy việc chế thuốc, và thuốc chế bao giờ cũng rất cẩn-thận nhờ về thế mà hiệu bào-chế ấy rất có tiếng.

Thuốc gửi đi xa cũng rất chóng. Ai muốn hỏi giá, hay hỏi điều gì cũng trả lời ngay.

SÁN NHIÊN ĐAN

Là một tích hát rất có luân-lý toàn hát chèo, nhiều chỗ bi ai thảm thương. Đã diễn qua 2 lần đều được quý khách hoan nghênh lắm.

Đến tối thứ năm 21 Août này diễn lần thứ ba để lấy tiền quyên vào trường Thể dục. Các ngài đến xem tích hát này khác nào góp tiền giúp việc công ích: Xin lấy vé sớm từ tối thứ tư.

Tối thứ ba 19 Août 1924
KIM-NHAM
Trách ai tham phú phụ bần,
Nào hay tơ chỉ để phần duyên em.
Tích chèo có nhiều giọng hát hay,

Tối thứ tư 20 Août 1924
HOÀNG LONG ỨNG MỘNG
Chiêm bao sao khéo lạ nhường,
Nỗi oan tình thấp với chàng ai tin.
Lênh đênh bấy nỗi năm chìm,
Ngờ đâu phận cải duyên hợp đoàn.

Tối thứ năm 21 Août 1924
CẦN TẠO HÓA
(Dễn lần thứ ba)
Tích hát này diễn lấy tiền quyên vào trường Thể-dục. Các ngài đến xem cũng như đem tiền giúp vào việc công ích

Cải chính. — Báo Trung-Bắc ra ngày 13 Août, M. Tinh-tú có lại cảo rằng hội tiệp phúc tỉnh Thái-bình thuê bạn-hát của bản-hội xuống tỉnh Thái bình diễn 3 tối (17-18 và 19 Août 1924).

Xin nói để qui khách biết rằng: bản-hội không cho thuê bạn-hát đi đâu ở Thái-bình bao giờ; vậy nhời lại bảo ấy là nhầm, mà sự sai nhầm ấy cần hỏi chưa biết tại đâu mà ra.

Sán-nhiên-Đài

Bát quái cheo!

Thưa Ngài,

Khi Ngài chiêu-cô cho bán hiệu, hoặc dặn người nhà đến lấy, xin nhớ cho rằng, ngoài cửa có cheo cái **bát quái**, thì mấy chính hiệu chè ngon.

SINH-THÁI

31, Giữa Phố hàng Ngang, 31
HANOI
2107

Ta nên chú ý!

Thuốc này đã thí nghiệm theo thuốc công-hiệu lắm, nhưng mà thật là hay thì dùng ai nấy nói thế, có những thứ thuốc mà nhà chữa rất là thần-nghiệm chỉ chữa một đơn mà bán cho khắp cả thiên-hạ.

Bộ thấy có một thứ thuốc trong mấy thứ nói hay ấy thật là rất thông trong y-giới, ai đang phải chịu lắm tật hèn ai.

Thuốc ấy là thuốc giải độc.

Dépuratif Sensal

Trong bài trước ta đã nói về sự nhiệt-nghiệm của thuốc DÉPURATIF SENSAL. Từ bấy đến nay có mấy tuần lễ là không nói thêm gì nữa. Là vì ý đã cho độc-giả rằng-thuốc đọc kỹ cái bài trên nhất rồi.

Nên nay còn nói về các bệnh người ta nhờ ở thuốc DÉPURATIF SENSAL chữa rất dễ.

Các bệnh ấy hay sinh ra ngứa, nên thường đến độc lắm. Các bệnh ấy lại phải tìm cho người nghề nhé.

Ở nơi này nhiều dân ăn ở không biết vệ sinh, nên nhiều bệnh người ta hay sinh ra lắm, nay ta phải hết sức mà trừ khử nó đi. Vì thế nên mới chế ra thuốc DÉPURATIF SENSAL nay.

Trong các bệnh ta thường thấy luôn, as bệnh ECZEMA rất là dễ lắm. Làm cho thân thể nó những nổi nhỏ, hễ ấy tức khó lại chẳng nổi, làm cho thân thể trắng rất ghê.

Bệnh ERYTHEME INTERTRIGO làm cho chẳng nước một dí, mồi rất ghê lắm. Người mắc bệnh đau đớn lắm.

Bệnh HERPES hay sinh ra ở những cơ-quan sinh-dục.

Bệnh HERPÈS CERCINÉ rất là khó chữa, nhất là trong khí nóng nực.

Bệnh dinh, dâm sẩy, ghẻ lở, v. v.

Thời nào là lắm bệnh chẳng có, ai trong các bệnh người ấy, thì nên bệnh trên nay thường sinh ra nhiều nhất. Ta nên khuyên ai có bệnh nên dùng thuốc DÉPURATIF SENSAL mà khỏe. Thuốc ấy hay.

Hiệu Bào-chế CHASSAGNE
29, phố Paul Bert
trước cửa hiệu Godard

Cần các thứ thuốc mà dùng về các bệnh nói trên nầy, xin mua thuốc nơi POMMADE SAINT ANDRÉ là công-hiệu nhất.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16
HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực xa giá, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đan bà, giầy cườm, giầy kim-tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

217

茂 MAO-SENG 盛

27, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi
Máy nói số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng, xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá công hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Quí-khách có đáng, xin một phiên cố.

GIÁO-THIỆN kính cáo

No 114

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Thẩm đình-phương nghĩ quanh nghĩ quẩn, không biết làm thế nào cho được, mới chạy vào phòng thái-phu nhân, nét mặt hầm hầm, chẳng rằng chẳng nói.

Thái-phu-nhân bỏi rằng:

— Mấy hôm nay *Lâm-chương* có còn cứ sai người đến bắt nữa hay không?

Thẩm-đình-phương nói:

— Dám bẩm thân-mẫu! Việc này con nghĩ thật lấy làm căm-tức!

Nói xong, liền thuật những lời bọn thừa sai-nhân sỉ-nhục ở phía cửa trước và cửa sau cho thái-phu nhân nghe. Lại nói:

— Thân-mẫu ơi! Con thiết nghĩ thân-phụ con đường đường là một vị tể-tướng đương triều, mà nay con phải đóng cửa cài then, núp mặt ở trong nhà thì còn ra thể-thống nào nữa! Hồ-thẹn dường này, thì thà thì con cũng đành liều tự-tử đi cho rồi!

Thái-phu-nhân nghe nói, giật mình kinh-sợ mà bảo rằng:

— *Thẩm-đình-phương* con ơi! Sao con lại nghĩ quẩn như thế! Ta chỉ sinh được có hai anh em con, em con đã chẳng may mà bị thảm-tử, hai vợ chồng ta chỉ còn trông-cậy ở có một con. Can chi con phải tự-tử, con cứ ngồi tại trong phòng ta này, thử xem đứa nào dám to gan vào đây mà bắt!

Thẩm-đình-phương nói:

— Thân-mẫu nói rất có lý! Nhưng con cũng tức không thể nào mà chịu cho được!

Thái-phu-nhân nói:

— Nếu vậy thì để ta sai một người cẩn-tín đưa con tiến Kinh, rồi con đem những cách cư-xử của *Lâm-chương* nói cho thân-phụ con biết, thân-phụ con sẽ nghĩ kế mà báo thù cho con.

Thẩm-đình-phương nói:

— Thân-mẫu nghĩ rất phải! Nhưng bây giờ cửa trước cửa sau đều có thừa sai-nhân đón bắt, con làm thế nào mà đi cho thoát!

Thái-phu-nhân nói:

— Ta còn cái cửa vườn sau, xưa nay không mở bao giờ) chắc không ai phòng bị đến. Ta nên mau mau thu xếp đồ hành-lý, rồi chờ đến canh ba tuya, lẻn bước ra đi.

Thẩm-đình-phương nghe nói, trong lòng mừng-rỡ, mới sửa-soạn đi trốn.

Lại nói chuyện bọn thừa-sai-nhân thấy cửa đóng suốt ngày, chúng bàn nhau rằng:

— Kỳ hạn chỉ còn ngày mai, nếu ta không bắt được *Thẩm-đình-phương* thì tất phải chịu tội. Ta chỉ sợ *Thẩm-đình-phương* bị bọn ta sỉ-nhục mà đêm khuya lại lẻn trốn tiến Kinh thì rất nguy cho ta, vậy ta phải cẩn-thận đề-phòng trong khi ban đêm mới được.

Lại nói chuyện *Thẩm-đình-phương* thu-xếp đồ hành-lý, cùng tên thư-đồng *Thẩm-đăng* đến nửa đêm hôm ấy vào bái-biệt thái-phu-nhân. Thái-phu-nhân nói:

— *Thẩm-đình-phương* con ơi! Đường-sá xa-xôi, con nên phải giữ gìn cẩn-thận. Khi nào tới Kinh, sẽ gởi thư về cho ta được yên lòng.

Thẩm-đình-phương nói:

— Mấy lời thân-mẫu dặn bảo, con xin ghi ông, nhưng thân-mẫu ở nhà, cũng nên phải giữ gìn qui thể.

Hai mẹ con giọt nước mắt mà từ-giã nhau. *Thẩm-đình-phương* cùng *Thẩm-đăng* mở cửa vườn sau ra đi. Bọn thừa-sai nhân nghe tiếng mở cửa, liền báo nhau rằng:

— Cái cửa vườn sau của *Thẩm* tướng-phủ này bấy lâu vẫn không thấy mở, mà đêm hôm có sao lại bỗng thấy mở ra, thế thì tất có duyện cớ chi đây!

Bấy giờ cả bọn mới đuổi theo mà reo rầm lên rằng:

— *Thẩm-đình-phương* kia! nhà ngươi chạy đằng nào cho thoát!

Thẩm-đình-phương nghe nói, run sợ không biết đường nào. Bọn thừa-sai-nhân chạy đến trước mặt, định bắt trói lại, kẻo ngày hôm sau đã đến kỳ hạn phải nộp quan kinh-lược rồi.

HỒI THỨ LXXIII

Lại nói chuyện bọn thừa-sai-nhân quát to lên rằng:

— *Thẩm-đình-phương* kia! Nhà-ngươi chạy đằng nào cho thoát!

Thẩm-đình-phương nghe tiếng, kinh hồn tán đởm, ngây ngốc cả người, không còn biết nói thế nào. *Thẩm-đăng* nói:

— Các ngươi chớ có nói càn! Công-tử ta là hiện nay đang ở trong Kinh với *Thẩm* tướng-công.

Bọn thừa-sai-nhân giơ đèn lên soi mà bảo rằng:

— Bây giờ đang lúc đêm khuya, các ngươi đi đâu thế này? Cái cửa vườn sau này bấy lâu vẫn không thấy mở, bây giờ hai ngươi đang lúc đêm khuya mở cửa ra đi, vậy thì đi đâu?

Thẩm-đăng nói:

— Quan kinh-lược muốn đòi công-tử ta, mà công-tử ta hiện nay đang ở trong Kinh, vậy thái-phu-nhân sai hai chúng ta tiến Kinh để mời công-tử về. Vì có bọn các ngươi làm huyên-náo, cho nên ban ngày ta không dám đi, phải để đến ban đêm mở cửa vườn sau ra đi vậy.

Bọn thừa-sai-nhân nói:

— Chỉ vì công-tử nhà-ngươi mà để đi-lụy đến bọn ta phải mấy lần khổ sở. Ngày mai lại đến một cái kỳ-hạn nữa đây, âu là ta phải bắt hai ngươi đem về nộp quan, bọn may ngài có gia thêm cho một kỳ-hạn nữa.

Bọn thừa-sai-nhân tức thì dùng dây sắt mà khóa tay hai người ấy lại. Khi giải về đến dinh-môn thì trời đã sang rõ. Trong bọn nha-dịch có một người nhận biết được mặt *Thẩm-đình-phương*, mới bảo mọi người rằng:

— Ngươi này chính là *Thẩm-đình-phương* công tử đây rồi!

Bấy giờ nhân-dân trong thành phần nhiều thì-thào bàn riêng nhau rằng:

— Ta chắc *Thẩm-đình-phương* cũng không hề chi đâu! Bởi vì quan kinh-lược ngày nay tức là môn-sinh của *Thẩm* tướng-công đó!

Một người đồn mười, mười người đồn trăm, trăm người đồn nghìn, thành ra nhân dân lũ lượt kéo nhau đến đình môn để nghe ngóng tin tức.

Gia-đình *Thẩm* tướng-phủ có một người ở ngoài biết được tin ấy, vội-vàng chạy đến phi báo tướng-phủ, cửa vẫn đóng chặt không sao vào được, người ấy mới vỗ cửa mà gọi rầm lên.

Người trong *Thẩm* tướng-phủ nghe tiếng quen quen, chạy ra hỏi rằng:

— Ai đó? gọi có việc gì?

Người ấy nói:

— Nhà-ngươi mau mau vào báo để thái-phu-nhân biết rằng công-tử nhà ta bị quan kinh-lược bắt giải về dinh-môn rồi.

Người trong nghe tiếng tất tả vào báo với thái-phu-nhân. Thái-phu-nhân nghe tin, kinh hồn tán đởm mà rằng:

Trời ơi! biết làm thế nào bây giờ!

Nói xong, tức-khắc truyền cho gia-đình sắp kiệu. Thái-phu-nhân lên kiệu thẳng tới nhà họ *Lưu*. Họ *Lưu* đây là em rể thái-phu-nhân, tên gọi là một vị đại-hương-hoàn tên gọi *Lưu-điểm*.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Đang thời, Những bịnh nào là: XANH-XAO, ÔM-GẦY, ĐAU LƯNG mỗi gối cung trị TIN-THẦN thì Thầy-thuốc đến chữa bằng le

NUCLOCITHOL

Thuốc nầy HIỆU LẮM, trừ bịnh đâmau mà lại trừ tiệc cốt bịnh.

Thuốc **NUCLOCITHOL** làm sanh sảng MÁU-HUYẾT và củng-cát GÂN-CỐT.

Thường người ta dùng nó khi đau mới giới đặng cho mau lành mạnh, mà nhứt là trừ những bịnh ke trên đây.

Cách nông: sáu hoàn một ngày.

Thuốc bán tại tiệm ông GUILBAUD Thầy bào chế thuốc nhứt hạng tại TOURS (France)

Tiệm tại **Hanoï**: Tiệm thuốc của ông Ed. CHASSAGNE

HỠI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nên các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thuốc hiệu **POMMADE ROYER**, dùng đó ngày tập tức mà chừng khỏi liền.

Ở Paris hỏi tại hiệu bào chế DUPUY, 226, R. St Martin.
Ở Hanoï hỏi tại hiệu Ed. CHASSAGNE

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ giới nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghip.

Mắc bệnh ghip, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghip, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

Agents d'Annonces en Europe :

L. MAYENCE & Cie

9, Rue Tronchet, PARIS

19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

HỠI các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhằm tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, Tích Bắp cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bịnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

Nhà Bán-dồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Có bán thứ thuốc:

ELIXIR ANTICHOLÉRIQUE

Thuốc này có trị cả những bịnh: đau dạ dầy, đi tả, đau ruột, đi tháo dạ.

CÁCH DÙNG: *Cứ trong 24 giờ uống một lần; mỗi lần uống ba hoặc bốn thìa lớn pha với một lí nước lã; trẻ con thì uống ba hoặc bốn thìa cà-phê.*

Giá bán: 0$60 một lọ

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN NHỰT-BÁO

(Xuất-bản mỗi ngày 8.500 tờ)

6 trương

GIÁ BÁN BÁO:

Một năm	12$00
Sáu tháng	6.50
Ba tháng	3.50

Báo-quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine).

Tôn-chỉ của tờ báo là để truyền-bá tư-tưởng văn-minh của Pháp-quốc, luận về kinh-tế lý-tài, báo tin lạ xảy ra trong Đông Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Mua báo xin gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-chươn thâu nhận.

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái pháp chế thuốc nầy khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, cái thuốc nầy là một thứ bổ mạnh nhất.

Những thứ có thể cắp dụng phải là những thứ mạnh thì dùng thuốc nầy nhắc và nhẹ làm.

Bệnh huyết suy bệnh gân yếu, bệnh ghip, bệnh sốt rét rung v. v

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

GIỜ VỀ GIÀ thì thường hay nhức đầu, tức hơi chóng mặt, luôn luôn, đau thân đi táo, hay mệt và khó chịu trong người. Lúc bấy giờ thì những chứng tự máu lại càng hay có. Khi ấy nên uống thuốc điều hòa máu các lương-y ai cũng cho là công-hiệu. Thuốc ấy là

Dépuratif Richelet

rất công-hiệu trong những bịnh đã kể ra trên nầy. Dùng nó thì kinh-nguyệt điều hòa, không làm đau đớn gì cả. Thuốc nầy lại rất hiệu trong những bịnh sau nầy: đau xương, tự máu ở các huyết-quản và các tiểu-bịnh hay gặp như là hắc-lào, mụn con các nết mề-đi, ván vân... Thuốc nầy bán ở các hàng lục-hợp to và các hàng thuốc nữa.

sau giờ chẳng công hiệu

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khí huyết suy-yếu, thân-thể mỏi-mệt, gầy-còm, hay vì kém huyết sinh ra rao phổi làm cho hay ho vật uống thuốc này rất đã, vì có mùi thơm không có lợm họng gì!

Bài thuốc nầy có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là:

Thuốc nước bổ huyết MÁU BÒ

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị tinh hảo không có pha chế nhiều món

Mỗi hoàn 0,50 cr. (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẠT-LÉO VÀ GAN-CỐT

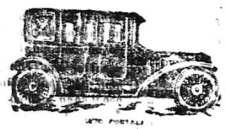
THUỐC PHÁP

Trữ tại: 6, Rue de Poissy, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LÂM

Cũng có bán tại: Hiệu Bào-chế CHASSAGNE, Phnom-Penh; Hiệu BOUCHINOT, Pnom-Penh và các hiệu bào chế khác.

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THỔ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

Bắt đầu từ ngày 1 Octobre 1927 cho đến 1 Janvier 1928 thì có xe thổ chạy khỏi 1 giờ rưỡi sáng sớm chuyến xe lửa tốc hành Đông-Dương chạy vào Vinh.

CHO HAY: Phải qua 48 giờ mới có chuyến đến Tân Ấp và Vinh về Bắc thấy.

ĐƯỜNG VINH VÀ HUẾ

Vinh đi Huế 4 giờ chạy đến Đồng Hới rồi sẽ chuyển xe lửa vào Huế.

ĐƯỜNG HUẾ ra Hà-nội 1 giờ rưỡi sáng sớm khởi chuyển xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Chư quí-khách ở Trung-Kỳ và Nam-Kỳ nên đi xe thổ thì được của thêm hơn, chứng khi lấy xe nên có 1 cái tiệm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm lẫy, tôi lời quí khách đành giấy thép trước cho bản-tỷ. Hễ khi bản-tỷ nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Vinh ấy đi cũng Hiếu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Vinh-Ly gare, còn đường Vinh-Đồng-hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-ha gare.

9 ĐƯỜNG SANG LÀO. — Vì đó nay khi Lào mưa lớn xe không đi lại được, nên xe chưng tôi cũng không chạy, chừng đến 15 đều tư tháng mười tây (Novembre) trở đi thì mới lại chạy.

TIỂU-THUYẾT

BA NGƯỜI NGỰ-LÂM PHÁO-THỦ

(Lịch-sử tiểu-thuyết nước Pháp)

Soạn-giả: **Alexandre DUMAS**

Dịch-giả: **NGUYỄN-VĂN-VĨNH**

Mỗi tập (32 trang) **0$15** (tiền cước 0$08)

Toàn bộ (24 tập) **3.00** (tiền cước 0.35)

Ai mua xin gởi thư và mandat cho:

M. BÙI-XUÂN-THÀNH

Quản-lý nhà in Trung-Bắc-Tân-Văn

61-63, Rue du Coton, 61-63

HANOI

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酗補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

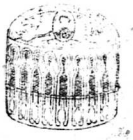
每晚午各喫酒杯許補酗歐哥精

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

51, phố Trống-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

SẮP MỞ

Ba

PACHOD Frères & Cie LYON

Thuốc HÉMOGLOBINE BYLA

Trừ bệnh huyết suy rất mạnh

CỨNG CÁP MẠNH MẼ BÉO TỐT

Là thứ thuốc bổ huyết mạnh nhứt

Xin hỏi tại hiệu BYLA

81, Avenue de l'Observatoire — PARIS (France)

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty Panama có rút số để hoàn lại (Obligation Panama à lots). Lúc mua phải nộp ngay 20 quan, còn thì 17 tháng mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong luật. Như vậy mỗi ngày 45 đồng mấy xu, có thể trở nên giàu có được.

Hễ nộp tiền lần đầu là được ngay coi số trái-đơn mà riêng mình được quyền sở-hữu, như là mình đã nộp hết tiền rồi vậy, và đến lúc trái-đơn trúng số về lệ nào thì mình được tinh nguyện cứ tiền lĩnh kỳ. Mỗi trái-đơn trước sau thế nào cũng trúng một số lớn từ 500.000 trở xuống đến 1.000 quan, không có thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Mỗi năm có bốn lần rút số, hơn 3 triệu lá.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỐ SAU NÀY:

130 lố	500.000 quan	260 lố	8.000 quan
130 lố	250.000 —	1.320 lố	2.000 —
260 lố	100.000 —	13.200 lố	1.000 —
260 lố	10.000 —	1.760.000 lố	Hoàn lại Fcs 400

Người có trái-đơn được dự các cuộc rút số mỗi tháng một lần tại trụ-sở.

Các lố được lĩnh nguyên tiền, không phải trừ sai tức chi cả. Mỗi thứ rút số sẽ nhận được một cái bằng có số trái-đơn trúng số, chứng nhận trả tiền. Các số kể trong bảng lấy đúng với các trái-đơn đã lại nhà ngân hàng, các ông có trái-đơn đều xem được, theo như điều khoản trong bản luật riêng ngày 12 Mars 1927. Bản luật đã là một bản luật bảo chứng, giữ gìn cho các nhà có trái-đơn, không có điều gì phải nghi ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn đặt các cuộc rút số về thứ tư sau ngày 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France

R. C. MARSEILLE 6576